

GHID PRIVIND PROTECȚIA DREPTURILOR PROPRIETĂȚII
INTELECTUALE

RED.: 02

GH. PDPI. ULIM

Pag. 1 / 10

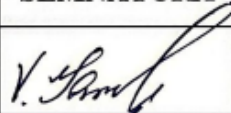

„Aprobat”:

Senatul Universității Libere Internaționale din Moldova,
proces-verbal nr. 8 din 24 iunie 2020

Rector ULIM Ilian GALBEN

GHID
PRIVIND PROTECȚIA DREPTURILOR PROPRIETĂȚII
INTELECTUALE

	NUME, PRENUME	FUNCȚIE	SEMNĂTURA	DATA
VERIFICAT/ COORDONAT	Vitalie GAMURARI Dr., conf. univ.	Prorector pentru Cercetare Științifică și Studii Doctorale		23.06.2020
ELABORAT	Elena ROBU Dr., conf. univ.	Director Școala Doctorală		22.06.2020

Chișinău, 2020

Ghidul a fost examinat și aprobat de Consiliul pentru Asigurarea Calității, Consiliul Științific ULIM, proces-verbal nr. 8 din 18 iunie 2020

INDICATORUL REVIZIILOR

Nr.	Ediția / revizia data	Conținut sumar sau Modificare / analiză	Elaborat	Aprobat
			Funcție. Nume, Prenume și semnătura	

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Universitatea Liberă Internațională din Moldova are ca misiune educarea noilor generații în spiritul valorilor democrației participative și cetățenești, cu respectarea drepturilor individuale și colective, într-un cadru umanist, pacifist și tolerant, care permite dezvoltarea multilaterală a fiecărui membru al societății fără nicio discriminare.
2. Universitatea Liberă Internațională din Moldova va contribui la dezvoltarea locală, regională și națională din punct de vedere economico-social, științific, cultural și politic, în acord cu nevoile comunității.
3. Alături de activitatea de cercetare științifică, activitatea desfășurată în cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova în domeniul protecției proprietății intelectuale constituie o componentă de bază a misiunii Universității, prevăzută în planul strategic și Carta ULIM.
4. Obiectivele Universității Libere Internaționale din Moldova în domeniul protecției proprietății intelectuale și implicit în domeniul protecției proprietății industriale sunt următoarele:
  - a) să participe la toate acțiunile naționale și la cele internaționale în domeniul protecției proprietății intelectuale;
  - b) să participe, prin activitatea de promovare și protecție a proprietății intelectuale, a membrilor comunității academice, la îmbogățirea patrimoniului culturii și al cunoașterii universale;
  - c) să promoveze activitățile de inovare, să promoveze activitățile specifice protecției legii dreptului de autor;
  - d) să promoveze protecția proprietății intelectuale și implicit protecția proprietății industriale și în rândul studenților (licență, master, doctorat) prin dobândirea deprinderilor necesare protecției proprietății și prin cointeresarea acestora;
  - e) să convingă cadrele didactice titulare și cadrele didactice asociate de importanța protecției proprietății intelectuale;
  - f) acordarea unei importanțe deosebite cât și consultanță în domeniul dreptului de autor.
5. Acest document stabilește politica privind Proprietate Intelectuală (PI) a Universității Libere Internaționale din Moldova (ULIM) care guvernează protejarea și managementul proprietății intelectuale și se adresează tuturor angajaților, personalului academic și studenților.
6. Scopul acestei politici este de a stimula crearea unui cadru favorabil pentru:
  - 1) identificarea, evaluarea, protecția, gestionarea și comercializarea PI, cu garantarea asigurării libertății academice privind protecția și respectarea drepturilor morale ale personalului și studenților;
  - 2) promovarea unei culturi antreprenoriale la nivelul ULIM și stimularea studenților, a personalului academic să se implice în activități de cercetare;
  - 3) asigurarea că interesele și nevoile universității și a partenerilor externi sunt adresate într-un mod consistent și echilibrat;
  - 4) asigurarea că rezultatele activităților ULIM sunt, în cea mai mare măsură, diseminate și exploatate eficient în beneficiul mediului socio-economic și al societății în general, atât la nivel național, cât și internațional.
7. Activitatea depusă la Universitatea Liberă Internațională din Moldova în domeniul protecției proprietății intelectuale se desfășoară în conformitate cu Carta Universității și cu Regulamentele în vigoare aprobate de Senatul Universității.

II. SISTEMUL DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ (cadrul legislativ în Republica Moldova)

7. Sistemul de Proprietate Intelectuală în Republica Moldova se dezvoltă continuu pentru a crește gradul de conștientizare a valorii și importanței Proprietății Intelectuale și pentru a ajuta titularii de drepturi să-și protejeze și să-și exercite drepturile.
8. Legislația în domeniul Proprietății Intelectuale din Moldova a fost armonizată atât cu tratatele internaționale relevante, cât și cu directivele UE.
9. În conformitatea cu LEGE Nr. 114 din 03-07-2014 cu privire la Agenția de Stat pentru *Proprietatea Intelectuală*:
  - (1) Proprietatea intelectuală este proprietate privată, care aparține persoanelor fizice sau juridice cu drept de posesiune, folosință și dispoziție.
  - (2) Proprietatea intelectuală cuprinde obiectele ce rezultă din activitatea intelectuală în domeniile industrial, economic, comercial, științific, informațional, literar și/sau artistic, precum și în alte domenii.
  - (3) Proprietatea intelectuală se constituie din următoarele componente:
    - a) proprietatea industrială;
    - b) dreptul de autor și drepturile conexe.

Obiectele de proprietate intelectuală:

    - (1) Se consideră obiect de proprietate intelectuală orice rezultat al activității intelectuale, confirmat și protejat prin drepturile corespunzătoare privind utilizarea acestuia.
    - (2) Obiectele de proprietate intelectuală se divizează în două categorii:
      - a) obiecte de proprietate industrială (invenții, soiuri de plante, topografii de circuite integrate, mărci, desene și modele industriale, indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate);
      - b) obiecte ale dreptului de autor (opere literare, artistice și științifice) și ale drepturilor conexe (interpretări, fonograme, videograme și emisiuni ale organizațiilor de difuziune).
    - (3) De domeniul proprietății intelectuale țin și alte bunuri ce dispun de un sistem de reglementare separat, cum ar fi:
      - a) secretul comercial (know-how);
      - b) numele comercial.
    - (4) În cazul obiectelor de proprietate industrială, dreptul asupra acestora apare în urma înregistrării obiectului, a acordării titlului de protecție de către oficiul național de proprietate intelectuală sau în alte condiții prevăzute de legislația națională, precum și în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. În cazul obiectelor dreptului de autor și ale drepturilor conexe, înregistrarea nu este o condiție obligatorie pentru apariția și exercitarea drepturilor respective, aceste obiecte fiind protejate din momentul creării lor.
  10. În Republica Moldova, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) este responsabilă pentru înregistrarea proprietății intelectuale. AGEPI deține mai multe baze de date cu drepturi de proprietate intelectuală, care pot fi accesate online la adresa <http://www.db.agepi.md/>
  11. Agenția de Stat:
    - a. asigură protecția drepturilor și intereselor legitime ale autorilor, titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, precum și ale succesorilor lor de drept în teritoriul Republicii Moldova și peste hotare;

- b. acordă asistență juridică autorilor și titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, adoptă măsurile de rigoare pentru prevenirea încălcărilor și restabilirea drepturilor violate;
- c. înscrie în Registrul de stat operele protejate de dreptul de autor;
- d. acumulează informații și creează baze de date privind repertoriul de opere și listele autorilor din Republica Moldova ale căror drepturi patrimoniale sînt gestionate în mod colectiv;
- e. elaborează, în modul stabilit, tarifele minime ale remunerației de autor;
- f. monitorizează activitatea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale;
- g. familiarizează cetățenii altor țări cu lucrările de valoare din sfera științei și inovării, inclusiv din domeniul literaturii și artei, ale unor autori din Republica Moldova;
- h. acordă asistență specializată persoanelor fizice și persoanelor juridice în vederea stabilirii de relații contractuale pentru valorificarea în țară și străinătate a operelor protejate de dreptul de autor și de drepturile conexe;
- i. administrează drepturile patrimoniale ale autorilor, ale titularilor dreptului de autor și drepturilor conexe, precum și ale succesorilor lor de drept care nu au transmis drepturile lor patrimoniale către alte organizații de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale;
- j. mediază încheierea de contracte și încheie contracte cu persoane fizice și juridice străine (dacă este autorizată expres în acest sens de autorul sau de titularul drepturilor) privind valorificarea peste hotare a creațiilor autorilor din Republica Moldova, mediază încheierea de contracte și încheie contracte cu titulari de drepturi străini (dacă este autorizată expres în acest sens de către beneficiari) privind valorificarea pe teritoriul Republicii Moldova a creațiilor de autori străini;
- k. apără drepturile autorilor și titularilor de drepturi conexe străini în cazul valorificării creației lor în țara noastră dacă statul în care domiciliază este parte la tratatele internaționale la care și Republica Moldova este parte sau dacă țara noastră a încheiat cu statul respectiv tratate bilaterale în domeniu;
- l. elaborează, în comun cu organizațiile interesate, contracte-model de autor și le aprobă;
- m. elaborează, editează și difuzează din contul unor mijloace speciale buletine informative, instrucțiuni și materiale explicative vizînd domeniul protecției dreptului de autor și drepturilor conexe;
- n. acordă sprijin la constituirea în domeniul ocrotirii dreptului de autor și drepturilor conexe a unor organizații de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale și/sau la reorganizarea lor;
- o. solicită și primește de la ministere, departamente, servicii de stat, întreprinderi, instituții și organizații informațiile necesare exercitării atribuțiilor sale, precum și date despre modul în care acestea folosesc creațiile literare, muzicale, de artă plastică, date din domeniul informaticii etc., protejate de dreptul de autor și de drepturile conexe;
- p. solicită și primește spre examinare din partea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale dările de seamă anuale, aprobate de adunarea generală a asociațiilor, și raportul comisiei de revizie privind gestiunea economică și financiară și folosirea remunerației de autor, în conformitate cu legislația în vigoare;
- q. înaintează, în modul stabilit, organelor abilitate propuneri privind aplicarea sancțiunilor în cazul încălcării drepturilor de autor și drepturilor conexe;

- r. înaintează acțiuni în instanțele judecătorești atât în numele unor autori sau titulari ai drepturilor de autor și ai drepturilor conexe (la solicitarea lor), cât și în numele Agenției de Stat;
  - s. încheie procese-verbale și cere restabilirea drepturilor de autor și drepturilor conexe violate, în conformitate cu legislația în vigoare.
12. Titularii de drepturi au posibilitatea de a utiliza mai multe instrumente juridice pentru a-și exercita DPI, inclusiv proceduri contravenționale, civile și penale.
  13. Legislația privind Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova acoperă o gamă largă de domenii de Proprietate Intelectuală, inclusiv invenții, soiuri de plante, topografii ale circuitelor integrate, mărci comerciale, desene industriale, indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate. Toate aceste drepturi pot fi protejate prin înregistrarea la AGEPI: <http://agepi.gov.md/en/content/registration-ip-objects>
  14. În Republica Moldova, dreptul de autor se protejează de îndată ce se creează o operă și, prin urmare, dobândirea drepturilor de autor este automată și nu necesită nicio înregistrare oficială. Cu toate acestea, există o facilitate pentru a înregistra opere în Registrul drepturilor de autor, care este deținut de AGEPI. <http://agepi.gov.md/en/copyright/registration>
  15. Cererea de înregistrare a unui obiect de proprietate intelectuală poate fi depusă direct la AGEPI personal sau trimisă către AGEPI. Cererile de înregistrare pot fi depuse și online la: <https://e-servicii.agepi.gov.md/en>

III. APLICAREA POLITICII DE PROPRIETATEA INTELECTUALĂ LA UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVA

16. Politica de proprietate intelectuală se aplică personalului academic, studenților și altor terți ai ULIM, care reprezintă potențialii creatori ai proprietății intelectuale în relația cu universitatea.
17. ULIM recunoaște și subliniază dreptul angajaților de a crea și disemina propria lor muncă intelectuală.
18. Fiecare membru al comunității universitare: student, cercetător sau cadru didactic, are o răspundere morală personală pentru respectarea drepturilor de proprietate intelectuală și a principiilor de bună practică relevante în acest sens.
19. Cu scopul de a promova responsabilitatea socială a universității, ULIM va deține toate drepturile de proprietate intelectuală și materialele științifice realizate având potențial de exploatare comercială, care au fost realizate în universitatea folosind resursele universității, cu excepția cazului existenței unor prevederi exprese de exceptare, menționate în cele ce urmează, precizate prin lege sau printr-un acord, care obligă în acest sens universitatea.
20. În cazurile exceptate, în care ULIM nu deține drepturile asupra rezultatelor cercetării, dezvoltate cu resursele universității, universitatea va primi, pe baza unui acord specific, dreptul de a utiliza și de a continua dezvoltarea acestor rezultate, în activități educaționale și de cercetare științifică.
21. Pentru studenți înmatriculați în programele de studii (licență, master, doctorat) și pentru studenții aflați în mobilitate academică, aceștia sunt proprietarii tuturor drepturilor de proprietate intelectuală și drepturilor conexe aferente, pe care le creează ca parte a studiilor/perioadei de studiu la ULIM.
22. În cazul în care studenții (ciclului II, ciclului III) generează proprietate intelectuală în cursul participării lor la programele de studii sau în activități de cercetare, aceștia vor deține

drepturile asupra rezultatelor cercetării, cu excepția cazurilor în care se aplică una dintre următoarele situații:

- a) proprietatea intelectuală generată face obiectul unor termeni contractuali sau unui acord încheiat cu o organizație independentă față de ULIM;
  - b) generează proprietatea intelectuală în colaborare cu angajații ULIM;
  - c) studenții sunt sau au statutul de angajați ai ULIM.
23. Rezultatele cercetărilor științifice realizate de cadrele ULIM sunt publicate sub egida ULIM în perioada activității cadrului titular la ULIM și devine proprietate intelectuală a ULIM.
24. Personalul științifico-didactic/didactic trebuie să respecte principiul proprietății intelectuale, să precizeze contribuția personală într-o cercetare desfășurată prin acord de colaborare, să utilizeze informația prin citarea corectă și indicarea sursei de documentare.
25. Este interzis să se facă abuz de statutul socio-profesional/poziția ierarhică în exploatarea rezultatelor muncii științifice ale altor profesioniști și se sancționează încălcarea dreptului la proprietate intelectuală.

ACORDURI, SEMNATE DE REPUBLICA MOLDOVA

1. Convenția de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=287556
2. Tratatul de Cooperare în domeniul Brevetelor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=288637
3. Tratatul privind dreptul brevetelor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=288773
4. Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante
<http://www.upov.int/upovlex/en/conventions/1991/act1991.html>
5. Tratatul privind dreptul mărcilor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=294358
6. Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=290013
7. Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=283529
8. Protocolului referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=283483
9. Aranjamentul de la Haga privind depozitul internațional de desene și modele industriale
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=285198
10. Acordul de la Lisabona privind protecția denumirilor de origine și înregistrarea lor internațională
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=285838
11. Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=283693
12. Convenția de la Roma pentru protecția artiștilor interpreți sau executați, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=289795
13. Convenția mondială privind drepturile de autor
http://www.wipo.int/wipolex/en/other_treaties/text.jsp?file_id=172836
14. Convenția privind protecția producătorilor de fonograme împotriva copierii neautorizate a fonogramelor acestora
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=288579
15. Tratatul OMPI privind drepturile de autor
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=295157
16. Tratatul OMPI privind interpretările și fonogramele
http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=295477
17. Acord privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (TRIPs)
https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm
18. Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor europene (Acord de Validare)
<http://agepi.gov.md/sites/default/files/law/national/validation-agreement-.pdf>
19. Acordului între Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la Protecția Indicațiilor Geografice ale Produselor Agricole și Alimentare
http://agepi.gov.md/sites/default/files/law/national/acord_rm_ue_ig.pdf

LINKURI UTILE:

1. Invențiile: <http://agepi.gov.md/en/inventions/information-inventions-and-patents>
2. Soiurile de plante: <http://agepi.gov.md/en/plants/overview>
3. Mărcile: <http://agepi.gov.md/en/trademarks/presentation>
4. Desenele și modelele industriale: <http://agepi.gov.md/en/design/presentation>
5. Indicațiile geografice, denumirile de origine și specialitățile tradiționale garantate: <http://agepi.gov.md/en/gi-ao-tsg/overview>
6. Drepturile de autor: <http://agepi.gov.md/en/copyright/information>

BIBLIOGRAFIE

1. Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI), www.agepi.gov.md
2. Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI). Legislație. <https://agepi.gov.md/ro/legislatie>
3. Carta ULIM. <https://ulim.md/wp-content/uploads/2020/12/Carta-ULIM.pdf>
4. Codul de etică și deontologie profesională a personalului științific și științifico-didactic a Universității Libere Internaționale din Moldova. <https://ulim.md/actenormative>
5. Hotărâre Guvernului Republicii Moldova Nr. 783 din 30-06-2003 cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95768&lang=ro
6. Lege Nr. 114 din 03-07-2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală. În: Monitorul Oficial Nr. 282-289 art. 600 din 26.06.2014 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110504&lang=ro
7. Regulament ULIM privind activitatea științifică. <https://ulim.md/wp-content/uploads/2020/11/Editie-2020-Regulament-privind-Activitatea-Stiintifica.pdf>